

1. AMAÇ:

Tersanede görevli vinç operatörlerinin vinçle yapılan çalışmalarda dikkat etmeleri gereken kuralları ve vinçlerin bulunduğu çalışma alanındaki diğer personelin güvenliğini sağlamak, güvenli bir kaldırma ve taşıma işlemi gerçekleştirmek.

2. KAPSAM:

Bu talimat *UTKA* organizasyon yapısında yer alan tüm personeli ve sözleşme yapılan taşeron firmaların vinç operatörlerini ve personelini kapsar.

Bu talimatın yürütülmesinden İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu ile kurumda görevli, bölüm müdürleri, bölüm amirleri ve tüm ustabaşı/foramenler ile taşeron firmanın belirleyeceği yetkili kişi sorumludur.

Kurumda görevli her personel ve tüm taşeron firma personeli bu talimatta belirtilmiş hususlara uymak, belirtilenleri aynen yapmak ve yaptırmaktan, emniyetsiz hususları amirlerine bildirmekten sorumludur.

3. TANIMLAR:

Özel tanım yoktur.

4. UYGULAMA:

- 1) Vincin günlük, haftalık kontrolleri yapılacak ve eksikler derhal sorumlulara bildirilecektir.
- 2) Vince taşıyabileceği maximum ağırlıktan fazla yük yüklenmeyecektir.
- 3) Yükün altında, yakın çevresinde durulmayacak ve bu alanda işçi olmamasına özen gösterilecektir.
- 4) Yük korunmasız çalışma yerleri ve işçiler üzerinden geçirilmeyecek.
- 5) Güvenli olmayan ve dengeli olmayan yükler kaldırılmayacaktır.
- 6) Operatörler, kaldırma makinalarında bir yük asılı bulunduğu anda, makinelerin başından kesinlikle ayrılmayacaktır.
- 7) Kreyinlerin test ve tecrübeleri yapılmış, üzerine test etiketi takılmış olacaktır.
- 8) Kreyinler sadece kreyin operatör kursu görmüş personel tarafından çalıştırılacaktır.
- 9) Kreyinin sapanında herhangi bir flasanma veya liflerinde kopmalar var ise kreyin kesinlikle çalıştırılmayacaktır.
- 10) Kreyin ile çektirme ve sürükleme kesinlikle yapılmayacaktır.
- 11) Kaldırılacak parça olabildiğince fazla bağlantı noktasından vince tespit edilecektir.
- 12) Operatöre net ve anlaşılır komutlar verilecektir.
- 13) Parçanın çevrilmesi işleminde zıt kenarlardan iki halat bağlanıp kullanılarak çevirme işlemi yapılacak, parçanın çevrilmesi esnasında altına girilmesi önlenecektir.
- 14) Parça askıdayken, mapa çıkartılması, takılması veya değiştirilmesi esnasında yük altına giren işçilerin güvenliği için, parçanın altta kalan kısmı yere oturtulup yerle teması sağlanacak ve ağırlığının bir kısmının yere verildiğinden emin olunduktan sonra (parçanın yerden destek alması şartı ile) yük altına girilip mapa değişimi yapılacaktır.
- 15) Operatöre komut verirken mümkün olduğunca parçadan uzak durularak komut verilecektir.
- 16) İşaretçiler (armador) parça transportu ve diğer işlemleri sırasında çevre insan güvenliğinden de sorumludur.
- 17) İşaretçiler vinçle ilgili iş bitiminde vinci güvenli bir şekilde park durumuna alacaktır. Vinç geçiş yollarına bırakılmayacak, halatlar sarkık ve uzun bırakılmadan, rüzgârın etkisi de hesaba katılarak vinç ve donanımları sabitlenip park haline alınacaktır.

18) HALAT UZUNLUĞU:

Kaldırma makinalarının çelik halat uçları, tambur içine sağlam bir şekilde bağlanacak ve halat üzerindeki kaldırma kancaları en aşağı seviyede olduğu zaman, tambur üzerinde en az iki tam devir yapacak uzunlukta halat sarılı kalmış bulunacaktır.

19) ÜST-ALT SINIR FREN TERTİBATI:

Elektrikle çalışan kaldırma makinalarında, belirtilen üst ve alt noktalar geçildiğinde, elektrik akımını otomatik olarak kesecek ve tamburun hareketini otomatik şekilde frenleyecek bir tertibat bulunacaktır.

20) YÜK FRENLERİ:

Kaldırma makinaları,kabul edilen en ağır yükün en az 1,5 katını, etkili ve güvenli bir şekilde kaldıracak ve askıda tutabilecek güçte olacak ve bunların bu yüke dayanıklı ve yeterli yük frenleri bulunacaktır.

21) HALAT DAĞINIKLIĞI:

Elektrik veya basınçlı hava ile çalışan ve yerden kumanda edilen kaldırma makinalarının manevra halatlarında, dolaşmaları önleyecek gerekli tedbirler alınacaktır.

22) KALDIRMA ARAÇLARININ PERİYODİK KONTROLÜ:

Kaldırma makinaları ve araçları her çalışmaya başlamadan önce, operatörleri tarafından kontrol edilecek ve çelik halatlar, zincirler, kancalar, sapanlar, kasnaklar, frenler ve otomatik durdurucular, yetkili teknik bir eleman tarafından üç ayda bir bütünüyle kontrol edilecek ve bir kontrol belgesi düzenlenerek işyerindeki özel dosyasında saklanacaktır.

23) İŞARETÇİ:

Kaldırma makinalarında yüklerin kaldırılmaları, indirilmeleri veya taşınmaları, yetiştirilmiş manevracılar tarafından verilecek el ve kol işaretlerine göre yapılacaktır.

24) İŞARETÇİYE UYUM:

Bir kaldırma makinasında birden çok işçi görevli bulunduğu hallerde, kaldırma makinası operatörü, bağlayıcı, sapancı veya diğer görevlilerden yalnız birinden işaret alacak ve işaretçi, operatör tarafından kolayca görülebilecek yerlerde duracaktır.

Operatör, her kim tarafından verilirse verilsin, her "DUR" işaretini daima yerine getirecektir.

25) YÜKLERİN DİK KALDIRILMASI:

Yükler dik olarak kaldırılacaktır. Bunların eğik olarak kaldırılması zorunlu olduğu hallerde manevralar, sorumlu bir elemanın gözetiminde yapılacak ve yük sallanmalarına ve yükün kötü durumuna karşı, gerekli tedbirler alınacaktır.

26) UYARMA ZİLİ:

Kaldırma makinalarının operatörleri, özellikle eritilmiş maden potaları veya elektrikli mıknatıslarla taşınan parçaları ve benzeri tehlikeli yükleri, çalışanlar üzerinden geçirmeyeceklerdir. Bu gibi yükler taşınmadan önce, operatör tarafından sesli bir sinyal verilecek ve işçiler tehlikeli bölgeden ayrılıncaya kadar, kaldırma ve taşıma işleri durdurulacaktır.

27) SAPAN HALATI ÇEKİMİ:

İndirilen bir yükün altından sapan halatının çekilmesi için kumanda vermeden önce işaretçi, işçilerin güvenliğini sağlayacaktır.

28) SAPAN HALATI ÇEKİMİ:

İndirilen bir yükün altından sapan halatının çekilmesi için kumanda vermeden önce işaretçi, işçilerin güvenliğini sağlayacaktır.

29) YÜKSÜZ HAREKET:

Kaldırma makinalarının yüksüz hareket ettirilmeleri gerektiğinde, istifçi veya sapanlar, işaretçiye hareket işaretini vermeden önce, denk veya sapan halatlarını kancalara uygun bir şekilde takacaklar ve operatörler de kancaları, yeterli bir yükseklikte tutacaklardır.

30) YÜKLÜ MAKİNA BAŞINDAN AYRILMA:

Operatörler, kaldırma makinalarında bir yük asılı bulunduğu sürece makinalarının başından ayrılmayacaklardır.

31) MIKNATISLI VİNÇLER:

Elektrikli mıknatıslı vinç, dinlenme halinde iken, mıknatıslar vinç üzerinde asılı olarak yüksekte bırakılmayacak, bunlar ya doğrudan doğruya yere indirilecek veya bu iş için yapılmış platformlar üzerine indirilecektir.

Mıknatıslar kullanılmadıklarında, vinç üzerinden çıkarılacaktır.

32) VİNÇ KABİNLERİ:

Açık havada çalışan vinçlerin kabinleri kapalı olacak ve bunların operatöre en geniş görüş alanını sağlayacak şekilde yukarı kaldırılabilen sürgülü pencereleri bulunacak ve soğuk havalarda, uygun şekilde ısıtılacaktır.

33) HAREKET HALİNDEKİ VİNÇ KABİNLERİ:

Hareket halindeki vinç kabinleri içinde veya vinç arabaları üzerinde, yalnız görevli kimseler bulunacak ve vinç operatörleri, hiç bir kimsenin yük üzerine binmesine veya boş halat veya kancalara asılmasına izin vermeyecektir.

34) RAYLARDA SINIR TAKOZU:

Ray üstünde çalışan vinçlerde, vincin ve vinç arabasının üzerinde gidip geldikleri rayların her iki başında ve en az tekerleklerin yarı çapı yüksekliğinde takozlar bulunacaktır.

35) TEK RAYLI VİNÇLERİN YOLU:

Tek raylı vinçlerin geçtikleri yollar serbest tutulacak ve bu yollar çizgilerle açıkça belirtilecektir.

36) KABİNLER:

Kabinler, operatörün bütün manevra alanını kolaylıkla görmesini sağlayacak ve manevra için tehlikesizce dışarıya sarkabileceği şekilde yapılmış olacaktır.

Kabinlerde, operatörleri yakıcı ve korozif maddelerin sıçramasına karşı koruyacak tedbirler alınacak ve bunlar, zararlı uçucu maddelerle, zehirli duman, gaz ve buharlardan en uygun ve etkili şekilde korunacaktır.

Kabinler, titreşimleri önlemek için iyi ve sağlam bir şekilde tespit edilmiş olacaktır.

Arıza halinde vinç operatörünün, kabini güvenle terk edebilmesi için; kabinde lüzumlu halat, ip merdiven veya diğer uygun bir inme aracı bulundurulacaktır.

37) ÜST SINIRLAYICI TERTİBAT:

Raylı vinçlerin yükseltmeyi sınırlayıcı tertibatı, doğrudan doğruya vincin kasnağı veya kancası tarafından harekete geçirilecek uygun akım kesme tertibatlı ve yükün, beklenmedik bir anda inmesini önleyebilecek şekilde yapılmış olacaktır. Bu tertibat, vincin, fren tesisatına bağlı olarak çalışacak ve raylı vinç operatörlerin çalışmaya başlamadan önce ve çalışmanın bitiminde, bu tertibatı çalıştırarak kontrol edeceklerdir.

38) ÇİFT FREN:

5 ton veya daha fazla yük kaldıran raylı vinçlerde, 2 elektrikli fren veya bir elektrikli ve bir mekanik fren bulundurulacaktır.

39) VİNÇ KANCASINA AYDINLATMA:

Açık havada çalışan raylı vinçlerde, yük kancasını sürekli olarak aydınlatabilecek ve vinç üzerine bağlanmış lambalar bulunacaktır.

40) VİNÇTE UYARMA ZİLİ:

Vincin veya kaldırılan yükün hareketi esnasında çalışanları uyarmak için operatör, sesi açıkça işitilebilen zil, çan ve benzerleriyle işaret verecek ve bunlar hareket halinde devamlı olarak çalacaktır.

41) VİNCİ ÇALIŞTIRMA VE KAPATMADA KONTROL:

Raylı vinçlerde ana şalterleri açmadan önce operatörler, bütün kumanda kol ve düğmelerinin stop durumunda olduğunu kontrol edecekler ve elektrik akımının kesildiği hallerde, bütün kumanda sistemini stop durumuna getirecekler ve bu durumu, akım tekrar verilinceye kadar değiştirmeyeceklerdir.

Kabinleri terk etmeden önce, raylı vinç operatörleri, bütün kumanda tertibatını stop durumuna ve ana şalterleri de açık duruma getireceklerdir.

42) ÇİFT RAYLI VİNÇ:

Aynı yükü kaldırmak için, iki raylı vincin birlikte çalıştırılması halinde, her iki vinç operatörüne, yalnız bir işaretçi tarafından kumanda verilecek ve vinçlerin hareketlerinde ahengi sağlayacak özel tedbirler alınacaktır.

43) YÜK ÖNÜNDE ENGEL:

Yüklerin, vinçlerle asılı olarak taşınmasında görevlendirilen işaretçi veya işçiler, yüklerinin önünde gidecek, ray makaslarını kontrol edecek ve yüklerin bir kimseye veya herhangi bir engele çarpmayacak bir yükseklikte taşınmasını sağlayacaklardır.

44) VİNCİN ONARIMI SONRASI GÜVENLİK:

Raylı vinçlerde yapılan onarımın bitiminde, bütün koruyucuları yerlerine takılacak ve vinç harekete geçirilmeden önce onarımda kullanılan bütün araç, gereç ve malzeme kaldırılmış olacaktır.

45) MOTORLU VİNÇTE MAKSİMUM YÜK:

Motorlu seyyar vinçlerin kaldırabilceği maksimum yük kapasitesi, kabinlerin içinde veya dışında yazılı olarak belirtilecek ve kollu vinçlerde ayrıca yatıklık ve ok mesafelerine göre kaldırılmasına izin verilen maksimum yük kapasitesi aynı şekilde gösterilecek ve maksimum yük kapasitesi aşıldığında, durumu bildiren sesli ve ışıklı otomatik bir uyarma tertibatı bulundurulacaktır.

46) Tüm iş güvenliği kurallarına uy.